

Kammarrätten i Stockholm
kamarrattenistockholm@dom.se

KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM
Rotel 034

INKOM: 2021-06-11
MALNR: 2311-21
AKTBIL: 11

Länsstyrelsen i Stockholms län v.v ./ Rob. Engström AB v.v.

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) har förelagts att yttra sig i målet. Vad Rob. Engström AB (bolaget) anför i sitt överklagande föranleder ingen annan bedömning än den som tidigare gjorts. Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och bestrider bifall till överklagandet. Till grund för bestridandet hänvisar Länsstyrelsen till det nedan angivna, Länsstyrelsens beslut om sanktionsavgift daterat den 10 juni 2020 (beslutet), vad som tidigare anförts i målet vid förvaltningsrätten samt i Länsstyrelsens överklagande till kammarrätten.

I fråga om överträdelser

- Bolaget anför att det är ostridigt att bolaget inhämtat namn, adress och kontaktuppgifter samt granskat pass/ID-handling och noterat personnummer eller pasnummer i de kundkort som Länsstyrelsens granskning avsett. Därtill har bolaget kontrollerat att dess kunder inte har hemvist i så kallade högriskländer. Bolaget menar att detta innebär att det har vidtagit åtgärder för kundkännedom inom ramen för sitt arbete för att minska riskerna att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Länsstyrelsen vill här framhålla följande. Bolaget har inte gjort någon allmän riskbedömning under tillsynsperioden varför bolaget saknade förutsättningar att arbeta riskbaserat såsom krävs enligt penningtvättsregelverket. Därtill har bolaget i avsaknad av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning saknat förutsättningar för att ha riskbaserade, användbara och verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att motverka att bolaget utnyttjats för penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta innebär att bolaget även saknat förutsättningar för att bedöma kunders riskprofiler och därmed vidta tillräckliga åtgärder för att kunna hantera risken med respektive kundrelation.

De uppgifter som bolaget inhämtat om sina kunder har således inte någon koppling till den allmänna riskbedömningen eller dokumenterade och verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer då sådana saknats helt i verksamheten. Att bolaget inte inhämtat de nu aktuella uppgifterna i syfte att hantera risken med respektive kundrelation framgår även av utredningen i ärendet. Därtill framgår det

Datum
2021-06-11

Beteckning
209-34905-2021

även att bolaget historiskt sett inte systematiskt genomfört några kundkännedomsgärder.

Sammantaget kan det konstateras att handlingarna som legat till grund för utredningen i ärendet visar att brister i efterlevnad i penningtvättsregelverket föreläggat och varit av sådan omfattning såsom det framgår av förvaltningsrättens dom.

I fråga om valet av ingripande

- Bolaget anser att det har underlättat Länsstyrelsens utredning i sådan väsentlig utsträckning att det ska beaktas i förmildrande riktning vid valet av ingripande.
  - Som framgått av Länsstyrelsens yttrande den 19 oktober 2020 under handläggning hos förvaltningsrätten har bolaget inte gett in fullständigt underlag under ärendets gång trots Länsstyrelsens föreläggande därom. Bolaget har heller inte självantagit fört fram någon viktig information under ärendets gång. Allt underlag som har lämnats in i ärendet har bolaget förelagts att inkomma med. Bolagets samarbete har således inte varit av sådan beskaffenhet att det kan anses tala i förmildrande riktning.
- Bolaget hänvisar i sitt överklagande till förarbetena och anför att ingripande mot bolaget borde ha skett genom föreläggande om rättelse då det har varit fråga om pågående överträdelser.
  - Länsstyrelsen vill här framhålla att det av förarbetena framgår att frågan om ingripande *bör* ske genom sanktionsavgift eller ett föreläggande om rättelse i förening med vite i hög grad är beroende av förhållandena i det enskilda fallet. Det finns således inget hinder för myndigheten att, istället för föreläggande om rättelse, besluta om sanktionsavgift vid pågående överträdelser.

Av förarbetena framgår vidare att sanktionsavgift kan bli aktuellt även i sådant fall då överträdelser avser förfluten tid, för vilka tillsynsmyndigheten anser att en sanktionsavgift är motiverad, se prop. 2016/17:173 s. 553.

Mot bakgrund av det ovan anförda kan det konstateras att något hinder för att ingripande vid pågående överträdelser ska ske genom beslut om sanktionsavgift inte finns.

- Av 7 kap. 11 § penningtvättslagen framgår att tillsynsmyndigheten får ingripa genom att utfärda ett föreläggande att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom beslut om sanktionsavgift. De omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande enligt nämnda bestämmelsen framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen.

Av förarbetena framgår att tillsynsmyndigheten vid prövning av om överträdelser är ringa bör beakta bland annat om överträdelserna innebär

Datum
2021-06-11

Beteckning
209-34905-2021

att verksamheten har löpt en ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Överträdelser som inte medfört en nämnvärd ökning av den risken bör kunna betraktas som ringa, prop. 2016/17:173 s. 404.

Länsstyrelsen delar förvaltningsrättens bedömning om att den typen av verksamhet som bolaget bedriver är extra utsatt för penningtvätt. Bolaget har trots det bedrivit sin verksamhet med fullständig avsaknad av iakttagelse av gällande regelverk samt genom aktivt handlande genomfört hundratals transaktioner uppgående till miljontals kronor som bolaget, enligt penningtvättslagen, inte haft rätt att genomföra. De nu konstaterade överträdelserna kan under inga omständigheter anses som ringa då de bedöms ha ökat risken avsevärt för att bolagets verksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Frågan om sanktionsavgiftens storlek

- Bolaget anför att det inte haft möjlighet att påverka tillsynsperioden varför den omständigheten att den omfattat ca 2,5 år inte ska ses såsom försvarande.
  - Huruvida bolaget haft möjlighet att påverka tillsynsperioden eller ej saknar betydelse i frågan då bolaget varit skyldigt att följa bestämmelser i penningtvättsregelverket oavsett. Att bolaget inte följt bestämmelser under hela tillsynsperioden som omfattat ca 2,5 år talar således i försvårande riktning.
  - Av Kammarrätten i Jönköpings dom i mål med nummer 3333-19 framgår dessutom att överträdelsernas omfattning ska beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Att överträdelserna pågått under hela tillsynsperioden som i det här fallet omfattat ca 2,5 år är en omständighet som är hänförlig till överträdelsernas omfattning och ska således beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek.
- I fråga om bolagets grad av ansvar anför bolaget att det vid val av påföljd bör iakttas huruvida uppsåt eller grov oaktsamhet förelegat, det vill säga om bolaget exempelvis medvetet tagit emot pengar från brottslig verksamhet. Bolaget menar därför att den omständigheten att de påstådda överträdelserna legat inom bolagets kontroll inte torde vara en omständighet som talar för en högre grad av ansvar.
  - Mot bakgrund av det ovan anförda önskar Länsstyrelsen framhålla följande. Länsstyrelsen har möjlighet att ingripa mot personer som ingår i verksamhetsutövarens ledning, 7 kap. 12 § penningtvättslagen. Ingripande mot sådana personer förutsätter bland annat att överträdelserna orsakats med uppsåt eller av grov oaktsamhet. Ett subjektivt rekvisit är således aktuellt att bedöma vid ingripanden mot personer som ingår i verksamhetsutövarens ledning.

Datum
2021-06-11

Beteckning
209-34905-2021

Länsstyrelsen konstaterar att det inte finns utrymme i penningtvättslagen att beakta huruvida en överträdelse skett av grov oaktsamhet eller uppsåt när ingripandet riktas mot en juridisk person. Länsstyrelsen har i sitt beslut därför inte gått in i en bedömning av huruvida överträdelserna skett uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Det som kan beaktas, i fall då ingripandet riktas mot en juridisk person, är om överträdelserna har legat inom bolagets kontroll.

Länsstyrelsen menar mot denna bakgrund att bedömningen av grad av ansvar i nu aktuellt mål istället ska avse en bedömning av om huruvida överträdelserna legat inom bolagets kontroll. Samtliga överträdelser som Länsstyrelsen konstaterat hos bolaget har legat inom bolagets kontroll och något annat har inte heller hävdats från bolagets sida.

- Oaktat det ovan anförda önskar Länsstyrelsen framhålla följande. Huruvida verksamhetsutövaren eller personer i dess ledning medvetet tagit emot pengar från brottslig verksamhet är inte en omständighet som Länsstyrelsen ska utreda och bedöma då Länsstyrelsen är en tillsynsmyndighet och inte en brottsbekämpande eller brottsutredande myndighet. Av förarbetena framgår att Länsstyrelsen vid sin bedömning av om överträdelserna orsakats med uppsåt eller av grov oaktsamhet istället har att beakta exempelvis om verksamhetsutövaren eller personen i fråga har underlåtit att sätta sig in i innebörden av sådana regler som har väsentligt betydelse för verksamheten, prop. 2016/17:173 s. 554. Med beaktande av detta samt omständigheterna i nu aktuellt mål är Länsstyrelsens bedömning att de nu aktuella överträdelserna har orsakats i vart fall av grov oaktsamhet.
- Bolaget anför vidare att den omständigheten att Länsstyrelsen inte meddelat ett föreläggande om upphörande inte är en omständighet som kan betraktas i försvårande riktning, vare sig vid valet av ingripande eller beslutet om sanktionsavgiftens storlek.
- Länsstyrelsen vill här påpeka att myndigheten inte har underlåtit att meddela ett föreläggande om upphörande. Inte heller har Länsstyrelsen påstått att ett eventuellt underlåtande är något som ska beaktas i försvårande riktning. Länsstyrelsen har dock, i tidigare yttrande till kammarrätten, påpekat att det föreläggande sådana omständigheter i ärendet som kan läggas till grund för ett föreläggande om upphörande – nämligen att bolagets överträdelser varit allvarliga och systematiska. Länsstyrelsen har dock inte bedömt att omständigheterna i nu aktuellt ärende varit sådana att ett föreläggande om upphörande ska meddelas. Länsstyrelsen anser dock att en omständighet som enligt penningtvättslagen är sådan att denna kan läggas till grund för lagens skarpaste ingripande utan att för den delen, utifrån en bedömning av samtliga relevanta omständigheter i ärendet, ha lett till ett sådant ingripande måste anses innebära en försvårande omständighet vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Att överträdelserna varit

Datum
2021-06-11

Beteckning
209-34905-2021

allvarliga och systematiska måste enligt Länsstyrelsens mening alltså tala i försvårande riktning vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek.

- Bolaget anför att den nu aktuella sanktionsavgiften inte är proportionerlig med hänsyn till en sanktionsavgift som fastställdes genom en dom i målet med nummer 16674-20.
  - Länsstyrelsen vidhåller att jämförelse mellan enskilda ärenden inte kan göras eftersom omständigheterna i samtliga ärenden skiljer sig åt. Inte minst med beaktande av att den faktiska kontanthanteringen i bolaget har varit avsevärt mer omfattande än den som funnits i det bolag som ovan angivet mål avser.
- Bolaget anför att varken Länsstyrelsen eller förvaltningsrätten har beaktat att bolagets verksamhet består av en enskild butik samt att bolaget utgör ett familjeföretag med få anställda.
  - Länsstyrelsen har vid val av ingripande och bestämmande av sanktionsavgiftens storlek beaktat samtliga relevanta omständigheter i ärendet. En sådan omständighet som beaktats har varit att bolagets verksamhet bedrivs i en enskild butik med 13 anställda.
- Slutligen hänvisar bolaget till Kammarrätten i Jönköpings dom med målnummer 3333-19 och anför bland annat att kammarrätten i domen anger att det måste beaktas att penningtvättslagen riktar sig mot flera verksamheten, vilka kan ha en betydligt större omsättning än Casino Cosmopol AB.
  - Länsstyrelsen vill här särskilt framhålla att det av aktuella domen även framgår att bedömning i målet inte på något sätt fråntar myndigheternas möjlighet att beslut om högre avgifter vid allvarliga överträdelse, även för ett bolag med lägre omsättning. Därtill anges det att överträdelserna i det granskade underlaget inte är av sådan omfattning att avgiften bör sättas i den högre regionen av vad som är möjligt. Länsstyrelsens tillsynsperiod har, som framgått tidigare, omfattat ca 2,5 år. Överträdelserna har pågått under hela tillsynsperioden. Detta innebär bland annat att underlaget i nu aktuellt mål är betydligt mer omfattande än i det ovan angivna målet.
  - Av förarbetena framgår att sanktionsavgiftens storlek bör, som en allmän utgångspunkt, stå i proportion till överträdelsens allvarlighet, prop. 2016/17:173 s. 556. Förutom överträdelsens allvarlighet är bolagets finansiella ställning en av de omständigheter som ska särskilt beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Det är således inte bolagets finansiella ställning som bör vara utgångspunkt vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek utan utgångspunkten bör vara överträdelsernas allvarlighet. Bolagets finansiella ställning ska

Datum
2021-06-11

Beteckning
209-34905-2021

dock särskilt beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek vilket också gjorts.

- Det bolaget i övrigt anför i sitt överklagande ändrar inte Länsstyrelsens bedömning.

De som medverkat i yttrandet

Yttrandet har fattats av chef för avdelningen för rättsliga frågor Mathias Wahlsten med jurist Diana Berkusaite som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnad chefsjurist Anna Månsson Nylén och jurist Frida Berglund medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.